

УДК
7.012:687.11

DOI:10.30857/2617-
0272.2019.4.6.

НАВОЛЬСЬКА Л.В.

Київський національний університет технологій та дизайну

ІСТОРИОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМОУТВОРЕННЯ ЧОЛОВІЧОГО ОДЯГУ

Мета. Дослідження має на меті систематизувати основні принципи формоутворення чоловічого одягу залежно від історичних, соціальних та культурних аспектів, виявити й проаналізувати фактори, що мають вплив на зміну форми, обґрунтувати логіку змін і визначити ступінь їх актуальності в майбутньому.

Методологія. Дослідження включає в себе критичний аналіз публікацій з обраної тематики, аналітичну обробку та систематизацію зібраної інформаційної бази дослідження з ілюстративним матеріалом чоловічого одягу різних історичних періодів. Також в роботі використані візуально-графічні методи обробки даних, які дозволили наочно ілюструвати особливості поєднання характерних силуетів та елементів культури різних періодів становлення людства.

Результати. Проведено аналіз еволюції формоутворення чоловічого одягу на прикладі класичного костюма: підтверджено циклічний рух форми чоловічого одягу – зміни у формоутворенні визначено відтворенням із незначним корегуванням вимог часу у взаємовпливі його концептуальності та функціональності. Виявлено, що чоловічий одяг чи не найкраще відображає художні та естетичні смаки кожної епохи в історії становлення людства, що також пов'язано із дослідженнями розвитку військового одягу. Проведені дослідження дали можливість визначити основні етапи та закономірності у формоутворенні чоловічого одягу, тенденції щодо логіки формоутворчого процесу в дизайні одягу.

Наукова новизна роботи. Систематизовано та структуровано логіку змін у формоутворенні чоловічого одягу, які враховують концепцію формоутворчості, ергономічні, конструктивні та технологічні аспекти.

Практична значущість. Практичне значення отриманих результатів полягає в моделюванні схеми формоутворчих процесів чоловічого одягу.

Ключові слова: Дизайн одягу, еволюція чоловічого одягу, формоутворення чоловічого одягу, чоловічий костюм, логіка формоутворчості.

Вступ. Реалії сьогодення у дизайн-проекуванні та виготовленні чоловічого одягу яскраво демонструють недостатню інформованість щодо модних трансформацій у формоутворенні. Проектування чоловічого, як і будь-якого іншого виду одягу, базується на особливостях поєднання модних силуетів, елементів певної культури, новітніх матеріалів та технологій виготовлення. Зазвичай, чоловічий одяг дизайнери створюють враховуючи потреби і світогляд споживачів, вміло інтегруючи оригінальні елементи сучасності та минулого. Дослідження генези та еволюції

формоутворення чоловічого одягу допоможе виявити й проаналізувати фактори, що мають вплив на зміну форми, обґрунтувати логіку змін і визначити ступінь їх актуальності в майбутньому. Ці знання будуть основою для успішної роботи дизайнерів, художників-модельєрів та конструкторів, які постійно намагаються продукувати нові, цікаві та оригінальні ідеї, сприяючи активній еволюції сучасного чоловічого гардеробу.

Аналіз попередніх досліджень. Проведений аналіз наукових праць з проблем формоутворення чоловічого одягу показав, що наявні публікації переважно

висвітлюють особливості конструювання та технології виготовлення. Проте, історіографічні аспекти, що мають вплив на зміну форми чоловічого одягу недостатньо досліджені.

Формоутворення одягу досліджували і обґрунтували своє розуміння принципів формоутворення багато відомих науковців та мистецтвознавців. Так, формоутворення як проблему філософсько-естетичного дослідження розглядала Бастрікіна Т.С. [1]. На думку науковця, формоутворення в костюмі підпорядковується змінам стильових тенденцій і активно впливає на формування історико-культурного середовища, презентуючи чітку систему умовних знаків, що відображають приналежність індивідуума до певних груп у суспільстві, його моральні, релігійні та ідеологічні вподобання. Камінська Н.М. в своїй роботі [6], акцентувала увагу на трьох основних геометричних формах костюма, виділивши сім етапів розвитку форми; Ніколаєва Т.В. [13] – розглядала форму костюму з точки зору архітекtonіки. Автори [14, 15] у своїй статті охарактеризували основні типи класичного чоловічого костюма, розглянули способи виготовлення чоловічого одягу, окреслили найбільш змінювані композиційно-конструктивні параметри чоловічого костюма.

Проведені дослідження формоутворення одягу спеціального призначення як об'єкта дизайн-діяльності у монографії Колосніченко О.В. [10] засвідчують, що одяг протягом століть своєї історії був предметом ремісничого виготовлення і не вважався об'єктом мистецтва: він поступово перетворювався на мистецтвознавчу категорію. Також зазначимо, що модний чоловічий одяг у історичному розвитку, на думку автора, розпочинався з одягу уніформи гвардійців королівських осіб та гвардійців Ватикану [7]. Дослідженнями Колосніченко О.В. встановлено, що «окремі різновиди військового одягу, якій переважно вважався

чоловічим, періодично ставали модними у побутовому одязі: короткі безрукавні туніки з так званою «римською шиєю» прийшли навіть у моду 1960-1970 рр. – светри без комірив. У свою чергу цивільна або індивідуальна мода також впливає на розвиток уніформи, тому її слід враховувати при дослідженні розвитку чоловічого одягу визначеного періоду». Зазначено також, що первинна різниця між цивільним та військовим одягом була мало помітною і менш значущою. На думку сучасних дослідників, у період, коли мода швидко поширюється завдяки світовим брендам і великим групам *pret-a-porter*, одяг стає більш уніфікованим, одноманітно-монотонним [10].

У напрямку дослідження формотворчих процесів на прикладі чоловічого костюма цікавими є роботи зарубіжних науковців. Зокрема відома американська культуролог Anne Hollander у своїй книзі «*Sex and Suits: The Evolution of Modern Dress (Kodansha Globe)*» [16] проаналізувала естетичні тенденції та еволюцію формоутворення чоловічого костюму в контексті різних історичних епох, взаємозв'язок чоловічого і жіночого костюму. Автор переконана, що форма чоловічого одягу циклічно повторюється, візуально інтерпретуючись та удосконалюючись із покоління в покоління. Англійський історик культури і моди Christopher Beward, автор книги «*The Suit: Form, Function and Style*» [2], розповідаючи про багатовікову еволюцію костюму, в своїй праці стверджує, що сучасне формоутворення чоловічого костюма вже не базується на класовій, гендерній чи національній ідентичності, як це було в минулих століттях, а зорієнтоване на безперервний пошук досконалості в самій концепції. Бруард К. яскраво демонструє, що у формоутворенні чоловічого костюму існує чітка взаємодія модної індустрії та мистецтва, дизайну і технологічного прогресу. Інформація щодо впливу

історичних, технологічних та соціально-економічних факторів на динаміку зміни форми чоловічого костюма представлена в монографії Єлізарова А.А. [4]. Науковець переконаний, що динаміка змін найяскравіше відображається саме в класичному чоловічому одязі, форма та пропорції якого успішно маскують типові недоліки чоловічої фігури, тим самим наближаючи пропорції фігури до певних ідеалів конкретної історичної епохи.

Постановка завдання. Гармонійне проектування чоловічого одягу передбачає розуміння генези форми та еволюції основних принципів формоутворення залежно від історичних, соціальних та культурних аспектів. Одним із найбільш затребуваних складових чоловічого гардеробу був і є чоловічий костюм, який чи не найкраще відображає художні та естетичні смаки кожної епохи в історії становлення людства. Все це дає підстави для проведення дослідження процесу формоутворення даного виду одягу, адже саме розуміння логіки змін та закономірностей розвитку форми дасть змогу продукувати нові ідеї щодо формотворення чоловічих костюмів, проектувати модні, сучасні та конкурентоспроможні на ринку товарів швейні вироби.

Результати дослідження. Модні трансформації у формоутворенні одягу характерні послідовною зміною, накопиченням кількісних та якісних ознак форми в просторі і часі. Незважаючи на те, що сама форма одягу першочергово визначалась формою тіла чоловіка, його стилем життя, добробутом, соціальним статусом в суспільстві, формоутворення відбувалось із врахуванням функціональності, конструктивних особливостей крою, характеристик сировини та матеріалів, що використовувались для створення одягу з обов'язковим акцентуванням на практичності та комфортності. Драпірований і накладний

одяг, який виник в доісторичну епоху, зберігся і до нашого часу, отримавши конструктивні лінії членування з використанням спеціальних засобів формоутворення, трансформувались в окремі деталі швейних виробів. Вже стало закономірністю те, що з появою різноманіття сировини, матеріалів, конструктивних та технологічних прийомів формоутворення чоловічого одягу щоразу збільшується асортиментний ряд, естетично видозмінюється образ споживача. Таким чином виникають нові комбінації стилів та засобів формоутворення.

Загалом, еволюція формотворення чоловічого одягу чітко простежується на основі аналізу чоловічої моди різних історичних періодів. З ранньої античності і приблизно до середини XII століття чоловічий одяг був овальної або прямої форми, з прямими швами і без округлих пройм, драпірувався на фігуру, закріплюючись на плечі та талії. Гармонійне поєднання складок, драпіровки і текстури матеріалів надавали більшої естетичної виразності фігурі. [6]

В епоху раннього середньовіччя чоловіки носили довгі та короткі туніки вільної форми. Для забезпечення більшої свободи руху додали до свого гардеробу окремий предмет одягу, який вільно підстібали до талії і закріплювали поясом. Це був перший прототип чоловічих штанів. Суттєві трансформації у формоутворенні чоловічого одягу були зумовлені появою пластинчастих матеріалів з металу. Чоловічий одяг дещо видозмінював абрис фігури, збільшував чи здавлював окремі частини тіла людини, візуально переважував фігуру. Проте такий одяг вперше покривав все тіло чоловіка. Це був великий прорив як в естетиці чоловічої фігури, так і в практичному спрямуванні одягу. Але зважаючи на те, що лати і кольчуги були дуже важкими і незручними, під ці обладунки одягали туніки зі щільного матеріалу, що для чоловіка-воїна було не

дуже комфортно. Згодом об'єми чоловічого одягу зменшились, торс захищали додатковими накладками, почали шити туніки з рукавами і довгі штани, в яких зручно сидіти на коні.

Костюм воїна у всій своїй красі мав чи не найбільший вплив на чоловічу моду тогочасної Європи. Починаючи з XIV століття чоловіки надавали перевагу щільно прилягаючим до тіла камзолам з рукавами об'ємної форми складного покрою, вузьким колготам-трико. Поверх камзолу носили коротку чи довгу плащ-накидку вільної форми [12]. Чоловічий одяг XIV – XVII століття характерний жорсткою формою, яка створювала абстрактні контури тіла людини, образ завершувався високим накрохмаленим коміром. Загалом, до кінця XVII століття, чоловічий одяг вирізнявся об'ємними динамічними деталями. Форма одягу для чоловіків тривалий час була сталою, змінювались тільки колір, фасон та елементи оздоблення.

Наприкінці XVIII століття формоутворення чоловічого одягу характеризувалось суттєвим зменшенням об'ємів та відмовою від надміру складних кроїв, ці риси вже не вважались ознакою аристократизму. Формоутворюючі елементи не видозмінювали тип фігури, одяг проектували м'якшої форми, без використання зайвих елементів оздоблення, складок та драпіровок. Візуально контури плечового поясу чоловічого одягу були дещо завужені, плечі м'яко опущені, торс видовжений. Чоловіча фігура в такому одязі виглядала трохи інфантильною (рис. 1, а).

В епоху раннього вікторіанства чоловічий одяг вирізнявся строгістю форм і чіткістю ліній. У гардеробі кожного чоловіка повинні були бути як мінімум чотири ансамблі одягу: піджак-візитка для офіційних зустрічей вдень, приталений однобортний сюртук і кольоровий двобортний жилет, а іноді й пальто для

ділових зустрічей, фрак для вечірніх зустрічей (рис. 1, б, в). Штани були прямого покрою, мали вузьку форму, а починаючи з 1850 рр. трансформувались в штани-галіфе. До середини XIX століття сюртук, жилет і штани рідко виготовляли із однієї тканини, але з розвитком індустрії це правило нівелювалось і виник новий прототип сучасного чоловічого ділового костюма.

До початку XX століття незначні зміни формоутворення чоловічого одягу відбулись внаслідок активного розвитку всіх галузей промисловості, адже для комфортних поїздок на автомобілі, велосипеді, для відпочинку необхідно було носити більш зручний одяг, появились в чоловічому гардеробі блейзери, піджаки спортивного стилю та легкі штани вільного покрою. (рис. 2, а, б). Деякі корективи, наприклад в англійську чоловічу моду того часу, вніс принц Уельський, пізніше король Едуард VII. Саме він вперше розстібнув гудзик на піджаку, ввів в моду стрілки на штанах, почав носити широкі та вкорочені штани для гри в гольф (рис. 2, в).

Здоровий спосіб життя, популярність якого стрімко зростала в той час у суспільстві, захоплення авіацією та автомобілями зумовили появу нової, мужньої форми чоловічого одягу – лінія плечей піджака суттєво збільшилась, ділянка грудей розширилась, по лінії стегон піджак щільно прилягав до фігури. Такі костюми були надзвичайно популярними в тогочасній Європі та США, їх із задоволенням носив Авраам Лінкольн [12].

Чоловіча мода тридцятих років XX століття вирізняється елегантністю консервативних костюмів прямого покрою з квадратними плечима, вільнішими рукавами і широкими лацканами. Двобортні костюми вже можна було носити без жилета, штани виготовляли прямого силуету із манжетами по низу.

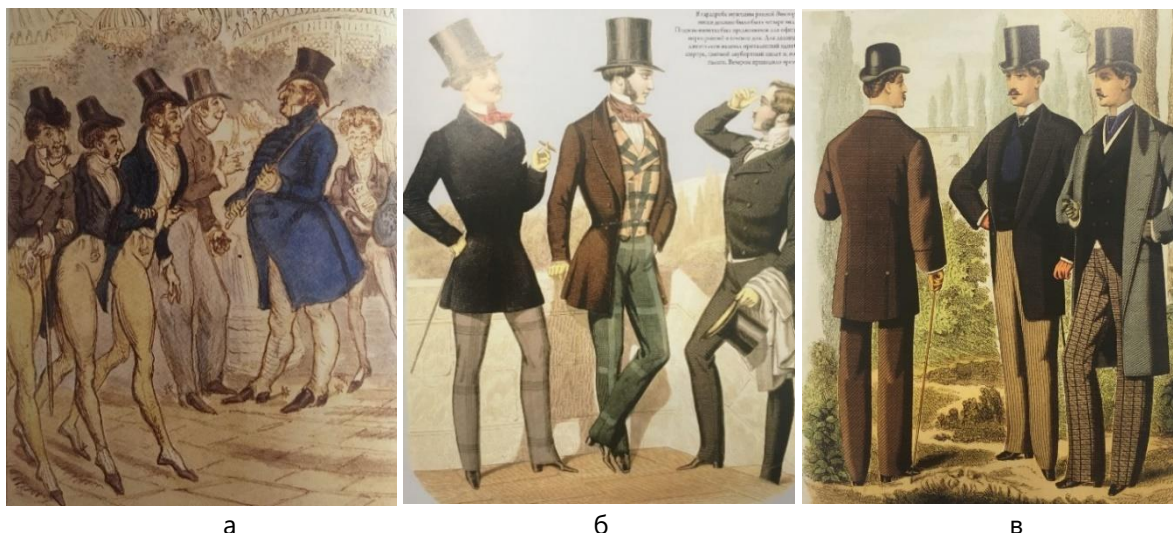

Рис. 1. Моделі чоловічого одягу початку та середини XIX століття: а – «Брайтонські красені», А. Форестер, 1826 р.; б – «Модна газета», костюми на замовлення, 1852 р.; в – «Руйнування соціальних бар'єрів», 1865 р.

Рис. 2. Фото моделей чоловічого одягу кінця XIX – першої половини XX століття: а – група студентів з Оксфорда, 1866 р. (прототип сучасного чоловічого костюма); б – актори-танцівники Фред і Адель Астер, 1923 р.; в – Уоліс Сімсон і король Едуард XVIII, весільне фото, 1937 р.

Проте Перша і Друга світова війна внесли свої корективи. Швейна галузь Америки та Європи працювала в основному для виготовлення військової форми, чоловіча мода майже не розвивалась, виробництво сировини і тканин зменшувалось. В результаті чоловічі костюми стали менш виразним, а штани вужчими, ніж в попередні десятиліття (рис. 3, а).

Вже починаючи з середини XX століття чоловіча мода знову почала стрімко набирати обертів. Піджаки прямого крою

поєднували з вузькими штанами із манжетами по низу, під впливом рок-н-ролу увійшли в моду штани-кльош. Активно запрацювала індустрія масового виробництва чоловічого одягу, а саме практичних костюмів вільного крою, що стали уніформою для офісних службовців. Крім того, багато Будинків мод дедалі більше приділяли уваги чоловічій моді, пропонували нові фасони та силуетні форми чоловічого одягу, сміливо використовували новітні матеріали і технології виготовлення. Елегантна V – подібна форма чоловічого

піджака надовго увійшла в моду, надалі експериментували з кольорами тканин та елементами декору чоловічого одягу (рис. 3, б, в).

Технічний прогрес і сучасні засоби комунікації наприкінці ХХ століття спонукали творців чоловічої моди до миттєвих перетворень та нововведень у формотворенні, постійного розвитку і переоцінки цінностей в дизайні.

Особливим досягненням дизайну чоловічого одягу була абсолютно не обмежена еkleктика форм і фасонів, кольорів та принтів тканин (рис. 4).

З початком третього тисячоліття в чоловічій моді настала епоха метросексуалів, культ красивого чоловічого тіла стає основною ідеєю моди, вузька форма чоловічого одягу підкреслює мужність і елегантну досконалість стилю споживача. Сьогодні чоловіки мають набагато більше можливостей для створення власного іміджу, можливість

виглядати успішно і почуватись максимально комфортно [17, 18]. При цьому, сучасні засоби формоутворення дозволяють візуально ідентифікувати споживача, формувати його образ (рис. 5).

З метою узагальнення формотворчих процесів щодо чоловічого одягу, а саме етапів формотворення чоловічого костюму в період з початку ХІХ до початку ХХІ століття, проаналізовано структурні ознаки форми, ступінь об'ємності, характер і геометричний вигляд. Особливо ретельно визначалась динаміка зміни форми по основних конструктивних поясах чоловічої фігури – лінії плечей: ширина, висота, покатість лінії грудей, талії, стегон, низу: ступінь прилягання; визначалось пропорційне співвідношення верхньої та нижньої частин чоловічого костюма, покрій. Результати аналізу змодельовано у вигляді схематичного зображення хронологічних змін формотворчого процесу в чоловічого одягу (рис. 6).

Рис. 3. Фото моделей чоловічого одягу 30 – 60-х років ХХ ст.:

а – однобортний костюм, США, 1939 р.;

б – Едмунд Пурд та Женьов Паж, фільм «Римські канікули», 1957 р.;

в – група «Rolling Stones», 1967 р.

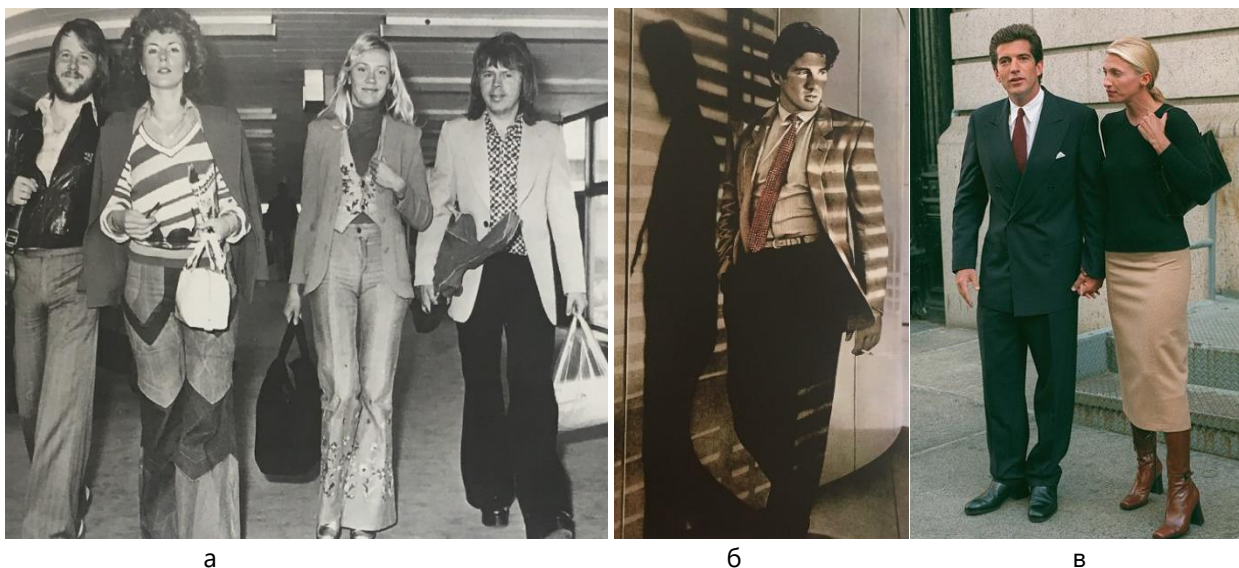

Рис. 4. Моделі чоловічого одягу наприкінці XX століття: а – група «Абба», 1974 р.; б – Річард Гір, костюм Giorgio Armani, 1980 р.; в – Джон Кеннеді-молодший з дружиною Каролін Бісет, 1996 р.

Рис. 5. Моделі чоловічого одягу початку XXI століття: а – чоловічі костюми Calvin Klein та Costume National, 2010 р.; б – костюми Giorgio Armani, колекція 2015 р.; в – елегантні чоловічі костюми із жилетами Billionaire та Joseph Abboud, 2019 р.

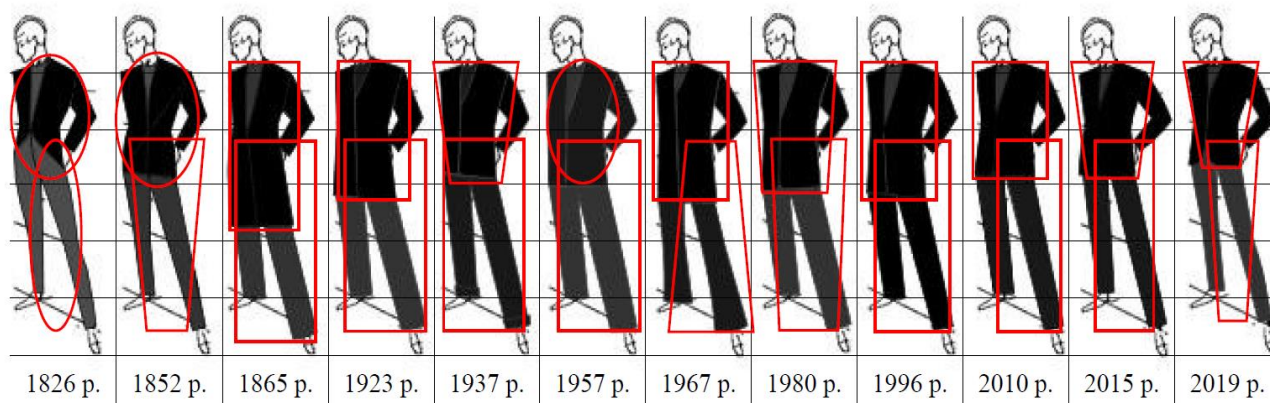

Рис. 6. Динаміка формотворчого процесу в чоловічому одязі XIX – початку XXI ст.

Висновки. Аналіз еволюції формоутворення чоловічого одягу виявив, що форма одягу рухалась циклічно, а кожна зміна форми це всього лиш її відродження із незначним корегуванням вимог часу, що змінювало концептуальність чоловічого одягу на його функціональність, і навпаки. Проведені дослідження дали можливість визначити основні етапи та закономірності у формотворенні чоловічого одягу, тенденції щодо логіки формотворчого процесу в дизайні одягу. Овальна, пряма і трапецієвидна форми чоловічого одягу періодично змінювали своє панування на п'єдесталі моди того чи іншого історичного періоду. Змінювались розміри та пропорції окремих деталей одягу, перетворюючи

недоліки чоловічої фігури на переваги, візуально проектуючи мужню чоловічу фігуру, або ж навпаки, роблячи чоловічу фігуру тендітною, руйнуючи всі гендерні стереотипи. Проте, в будь-якому випадку формоутворення чоловічого одягу було спрямоване на підвищення функціональності та універсальності без втрати естетичної виразності і композиційної досконалості. Надалі планується спрямувати наукові дослідження на виявлення конструктивних і технологічних аспектів формотворчого процесу в чоловічому костюмі з метою прогнозування асортименту актуального одягу.

Література

1. Бастрыкина Т.С. Формообразование как проблема философско-эстетического исследования. автореф. дис. ... канд. філ. наук. М. 2000. 23 с.
2. Бруард К. Костюм: стиль, форма, функция. Перевод с англ. С. Абашева М.: Новое литературное обозрение, 2018. 152 с.
3. Джексон Т., Шоу Д. Индустрия моды. Перевод с англ. О.В. Теплых. К.: Бизнес Букс, 2011. 400 с.
4. Елизаров А.А. Эволюция классического мужского костюма в XX – начале XXI в.: монография. СПб.: ФГБОУВО «СПбГУПТД», 2015. 224 с.
5. Захаржевская Р.В. История костюма. М.: Рипол Классик, 2005. 306 с.
6. Каминская Н.М. История костюма. М.: Легбытпромиздат, 1986. 168 с.
7. Канник П. Военные униформы всех стран мира П. Канник. СПб.: ООО «Издательство «Полигон», 2002. 384 с. (Энциклопедия военной истории).
8. Кибалова Л., Гербенова О., Ламарова М. Иллюстрированная энциклопедия моды. Перевод И. Ильинской, А. Лосевой. Прага: Артия, 1987. 993 с.
9. Козлова Т.В., Степучев Р.А., Петушкова Г.И., Рывтинская Л.Б., Рыбкина Е.А., Яковлева Н.Б. Основы теории проектирования костюма. М.: Легпромбытиздат, 1988. 352 с.
10. Колосніченко О.В. Формоутворення одягу спеціального призначення як об'єкта дизайн-діяльності: монографія. Київ: КНУТД, 2018. 420 с.
11. Кротова Т. Ф. Класичний костюм в європейській моді XIX – початку XXI століття: еволюція форм і художньо-стильових особливостей: монографія. Львів: ЛігаПрес, 2014. 308 с.
12. Стивенсон Н. История моды в деталях. С XVIII века до наших дней. Перевод с англ. А. Балашова, Н. Кошелева. М.: Эксмо, 2011. 288 с.
13. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. К.: Арістей, 2008. 340 с.
14. Пашкевич К.Л., Лю Цзянсінь, Костогриз Ю.О. Дослідження принципів формування сучасного чоловічого гардеробу. Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті, 2019. №1. С. 18-26. URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/13313/1/t2019-01-03-Pashkevych.pdf>.

15. Пашкевич К.Л. Прогнозування композиційно-конструктивних параметрів моделей чоловічих піджаків. Вісник ХНТУ. 2014. №4(51). С. 102–108. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/5907>

16. Холландер Э. Пол и костюм. Эволюция современной одежды. Перевод с англ. Е. Канищева, Л. Сумм. М.: Новое литературное обозрение, 2018. 232 с.

17. Сайт журналу Arabio. URL: http://www.arabio.ru/man/conservativniy_stil.htm.

18. Сайт Моде-блог. URL: <http://moda-blog.ru/tags/zhaketypidzhaki/page/2>.

References

1. Bastrykina, T.S. (2000). Formoobrazovanie kak problema filosofsko-esteticheskogo issledovaniya. [Design as an Issue of Philosophical and Aesthetic Research]. *Candidate's thesis*. Moscow: State University of Service [in Russian].

2. Beward, C. (2018). *Kostium: styl, forma, funktsiya* [Suite: Style, Form, Function]. (S. Abasheva, Trans). Moscow: Novoye Literaturnoye Obozrenie.

3. Jackson, T. & Shaw, D. (2011). *Yndustriya mody* [The Fashion Industry]. (K. Tyeplykh, Trans). Kyiv: Balans Biznes Buks.

4. Yelizarov, A.A. (2015). *Evolyutsiya klassicheskogo muzhskogo kostyuma v XX – nachale XXI v.* [Evolution of the Classical Men's Suit in the XX – early XXI Century]. Sankt Petersburg: FGBOUVO «SPbGUPTD» [in Russian].

5. Zakharzhevskaya, R.V. (2005). *Istoriya kostyuma* [History of the Suit]. Moscow: Ripol Klassik [in Russian].

6. Kaminskaya, N.M. (1986). *Istoriya kostyuma* [History of the Suit]. Moscow: Legbytpromizdat [in Russian].

7. Kannik, P. (2002). *Voyennye uniformy vseh stran mira* [Military Uniforms of All the Countries of the World]. Sankt Petersburg: Izdatelstvo «Poligon» [in Russian].

8. Kibalova, L., Gerbenova, O. & Lamarova, M. (1987). *Ilyustrirovannaya entsiklopediya mody* [Illustrated Encyclopedia of Fashion]. (I. Ilyinskaya, A. Loseva, Trans). Prague: Artia.

9. Kozlova, T.V., Stepuchev, R.A., Petushkova, G.I., Rytvinskaya, L.B., Rybkina, Ye.A. & Yakovleva, N.B. (1988). *Osnovy teorii proektirovaniya kostyuma* [Fundamentals of the Theory of Suit Design]. Moscow: Legbytpromizdat [in Russian].

10. Kolosnichenko, O.V. (2018). *Formoutvorennia odiahu spetsialnoho pryznachennia yak obiekta dizain-dialnosti* [Design of Special Purpose Apparel as an Object of Design Activities]. Kyiv: KNUTD [in Ukrainian].

11. Krotova, T.F. (2014). *Klasychnyi kostium v yevropeiskii modi XIX – pochatku XXI stolittia: evoliutsiia form i khudozhno-stylovykh osoblyvostei* [Classical Suit in the European Fashions of the XIX – Early XXI Century: Evolution of Forms, Artistic and Stylistic Specifics]. Lviv: LigaPres [in Ukrainian].

12. Stevenson, N. (2011). *Istoriya mody v detalyakh. S XVIII veka do nashikh dney* [The Chronology of Fashion in Detail. From the XVIII Century to the Present Day]. (A. Balashova, N. Kosheleva, Trans). Moscow: Eksmo.

13. Nikolaeva, T.V. (2008). *Tektonika formoutvorennia kostyuma* [Suit Design Tectonics]. Kyiv: Aristey [in Ukrainian].

14. Pashkevych, K.L., Liu, Tsziansin, Kostohryz, Yu. O. (2019). *Doslidzhennia pryntsyviv formuvannia suchasnoho cholovichoho harderobu* [Investigation of the principles of forming a modern men's wardrobe]. *Tradytzii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti - Traditions and innovations in higher education in architecture and art*. 1. 18-26. URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/13313/1/t2019-01-03-Pashkevych.pdf> [in Ukrainian].

15. Pashkevych, K.L. (2014). *Prohnozuvannia kompozytsiino-konstruktyvnykh parametriv modelei cholovichykh pidzhakiv* [Prediction of

compositional and structural parameters of models of men's jackets]. *Visnyk KhNTU - Bulletin of the KhNTU*. 4(51). 102–108. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/5907> [in Ukrainian].

16. Hollander, E. (2018). *Pol i kostyum. Evolyutsiya soproemnoy odezhdy*. [Gender and Suit. The Evolution of Modern Apparel]. (E.

Kanishcheva, L. Summ, Trans). Moscow: Novoye Literaturnoye Obozrenie.

17. Sait zhurnal Arabio [Site of journal «Arabio»]. URL: http://www.arabio.ru/man/conservativniy_stil.htm [in Russian].

18. Sait Moda-blog [Site «moda-blog»]. URL: <http://moda-blog.ru/tags/zhaketypidzhaki/page/2> [in Russian].

HISTORIOGRAPHIC ASPECTS OF MEN'S APPAREL DESIGN EVOLUTION

NAVOLSKA L.V.

Kyiv National University of Technologies and Design

Goal. Systematization of the basic principles of men's apparel design evolution, depending on historical, social and cultural aspects, analysis of factors of design modification, substantiation of the logic of changes, determining the degree of their relevance in the future.

Methodology. The research includes the analysis of publications on the chosen topic, analytical processing, systematization of the information base collected in the course of research with illustrative material on men's clothing. The work uses visual and graphic methods of data processing, which make it possible to clearly illustrate the specifics of combining traditional silhouettes and elements of culture.

Results. The evolution of men's apparel design is analyzed on the example of a classical suit: the cyclical nature of men's apparel design has been confirmed – changes in the design are shown as the reproduction of the same apparel with minor corrections required by the corresponding epoch in the interinfluence of its concept and function. It has been revealed that artistic and aesthetic tastes of each epoch in the history of humanity are

ИСТОРИОГРАФИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМО-ОБРАЗОВАНИЯ МУЖСКОЙ ОДЕЖДЫ

НАВОЛЬСКАЯ Л.В.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Систематизировать основные принципы формообразования мужской одежды в зависимости от исторических, социальных и культурных аспектов, выявить и проанализировать факторы, влияющие на изменение формы, обосновать логику изменений и определить степень их актуальности в будущем.

Методика. Исследование содержит критический анализ публикаций по выбранной тематике, аналитическую обработку и систематизацию собранной информационной базы исследования с иллюстративным материалом мужской одежды разных исторических периодов. Также в работе использованы визуально-графические методы обработки данных для наглядной иллюстрации особенностей сочетания характерных силуэтов и элементов культуры разных периодов становления человечества.

Результаты. Проведен анализ эволюции формообразования мужской одежды на примере классического костюма: подтверждено циклическое движение формы мужской одежды – изменения в формообразовании определены воспроизведением с незначительной корректировкой требований времени, взаимовлиянием концептуальности и функциональности одежды. Выявлено, что мужская одежда как нельзя лучше отображает художественные и эстетические вкусы каждой

best reflected in the men's apparel, which is also interrelated with the studies on the evolution of military apparel design. The research made it possible to determine the main stages and regularities in the evolution of design of men's clothing, trends in the logic of the creative process of the apparel design.

Scientific novelty. The logic of changes in the design of men's apparel has been systematized and structured, taking into account the concept of design, ergonomic, structural and technological aspects.

Practical significance. Practical relevance of the obtained results lies in making it possible to simulate creative processes of designing men's apparel.

Keywords: *apparel design, evolution of men's apparel, men's apparel design, men's suit, logic of design.*

эпохи в истории становления человечества, что также связано с исследованиями развития военной одежды. Проведенные исследования позволили определить основные этапы и закономерности в формообразовании мужской одежды, тенденции логики процесса формообразования в дизайне одежды.

Научная новизна. Систематизирована и структурирована логика изменений в формообразовании мужской одежды с учетом концепции формообразования, эргономических, конструктивных и технологических аспектов.

Практическая значимость. Практическая значимость полученных результатов заключается в моделировании схемы процессов формообразования мужской одежды.

Ключевые слова: *дизайн одежды, эволюция мужской одежды, формообразование мужской одежды, мужской костюм, логика формообразования.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРА:

Навольська Лілія Василівна, асистент кафедри ергономіки і проектування одягу, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0002-0244-0371, **e-mail:** nlilija@ukr.net

Цитування за ДСТУ: Навольська Л. В. Історіографічні аспекти формоутворення чоловічого одягу. *Art and design*. 2019. №4. С. 68-78.

<https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.4.6>

Citation APA: Navolska, L.V. (2019) Historiographic aspects of men's apparel design evolution. *Art and design*. 4. 68-78.